

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 08 stycznia 2018 r.

WPS-II.431.1.20.2017.JZ

**Pan
Maciej Hapunowicz
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
dla Osób z Chorobą Alzheimera
w Ptaszkach z filią w Kukawkach
08-140 Mordy**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 i art. 128 w związku z art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 i poz. 1985), zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 6, 8, 10, 13, 14 listopada 2017 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Pana Domu Pomocy Społecznej dla Osób z Chorobą Alzheimera w Ptaszkach z filią w Kukawkach.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami oraz przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana w dniu 20 grudnia 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób z Chorobą Alzheimera w Ptaszkach z filią w Kukawkach jest samodzielną jednostką organizacyjną prowadzoną przez Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, zwane dalej Stowarzyszeniem. Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 22/2009 z dnia 28 grudnia 2009 r. podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie placówki na czas nieokreślony. Dom wpisany jest do Rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod pozycją nr 9.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób z Chorobą Alzheimera w Ptaszkach z filią w Kukawkach, zwany dalej Domem w Ptaszkach z filią w Kukawkach lub Domem przeznaczony jest dla 48 osób przewlekle psychicznie chorych. Według stanu na dzień kontroli na liście mieszkańców Domu w Ptaszkach było 27 osób, a w filii w Kukawkach 24 osoby. Dyrektor poinformował, że umieszczenie osób powyżej limitu miejsc odbyło się na podstawie § 9 rozporządzenia Ministra

Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2012 r. poz. 964, z późn. zm.) i nie spowodowało obniżenia standardu usług.

W dniu kontroli w Domu w Ptaszkach z filią w Kukawkach przebywało 17 osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, dla 3 z nich opiekunami prawnymi byli pracownicy Domu.

Dziewiętnaście osób umieszczonych zostało na podstawie postanowienia sądu.

Dom w Ptaszkach położony jest na 1-ha, ogrodzonej działce i zajmuje 3 wolnostojące budynki: główny, w którym zamieszkują mieszkańcy, administracyjny oraz gospodarczy. Budynek główny i gospodarczy są własnością Stowarzyszenia, natomiast budynek administracyjny wraz z działką, na której jest położony należy do Gminy Mordy. W budynku głównym nie ma barier architektonicznych. Zamontowany jest system alarmu przeciwpożarowego, nie ma natomiast systemu przyzywowo-alarmowego, o którym mówi § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Filia w Kukawkach również usytuowana jest na 1-ha, ogrodzonej działce. Posiada 3 wolnostojące budynki parterowe (główny, administracyjny, gospodarczy), będące własnością Stowarzyszenia.

W budynku głównym, w którym zamieszkują mieszkańcy oraz w administracyjnym nie ma barier architektonicznych. W filii w Kukawkach brak jest systemu przyzywowo-alarmowego oraz systemu alarmu przeciwpożarowego, o których mówi § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c ww. rozporządzenia.

Dom w Ptaszkach z filią w Kukawkach spełniał standardy określone w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej pod względem powierzchni pokoi mieszkalnych i liczby zamieszkujących w nich osób. Pokoje wyposażone były w łóżka rehabilitacyjne, szafy ubraniowe oraz w większości pokoi szafki nocne. Kontrolujący wskazali na konieczność wyposażenia wszystkich pokoi w szafki nocne oraz w stoły i krzesła zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 lit. c ww. rozporządzenia. Pokoje mieszkalne wolne były od nieprzyjemnych zapachów, utrzymana była w nich czystość i porządek.

Potrzeby sanitarne w Domu w Ptaszkach z filią w Kukawkach zabezpieczają łazienki przy pokojach mieszkalnych, które są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażone w miski ustępowe, umywalki i prysznice. W dniu kontroli w filii w Kukawkach prysznice były nieczynne. Zastępca Dyrektora ds. medycznych wyjaśnił, że słuchawki prysznicowe zostały odłączone z powodu zalewania pomieszczeń przez mieszkańców. Ponadto w Domu w Ptaszkach i w filii w Kukawkach są łazienki ogólne przeznaczone dla mieszkańców. Pielęgniarki i opiekunki będące na dyżurze poinformowały, że kąpiel mieszkańców odbywa się w łazienkach ogólnych z użyciem myjek jednorazowych i odpowiednim dezynfekowaniem wanny lub prysznica dla każdej osoby. Mając na uwadze, że przy pokojach mieszkalnych są łazienki, należy umożliwić mieszkańcom korzystanie z nich.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Dom w Ptaszkach z filią w Kukawkach zapewniał mieszkańcom wyżywienie i organizację posiłków zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 6 ww. rozporządzenia. Mieszkańcy mieli zapewnioną odzież, obuwie, bieliznę dostosowane do ich potrzeb i pory roku.

W Domu w Ptaszkach z filią w Kukawkach został powołany Zespół Terapeutyczno-Opiekuńczy, zwany dalej Zespołem w składzie: pracownik socjalny, który jest kierownikiem Zespołu, pracownicy pierwszego kontaktu, psycholog, pielęgniarki, terapeuci, rehabilitant. Podczas posiedzeń Zespołu omawiano sytuację mieszkańców, tworzone lub aktualizowano ich indywidualne plany wsparcia. Z analizy protokołów wynika, że w okresie kontrolowanym, w posiedzeniach Zespołu w Domu w Ptaszkach nie brali udziału psycholog i terapeuta, w filii w Kukawkach psycholog.

Indywidualne plany wsparcia mieszkańców opracowywane były w terminie 6 miesięcy od dnia przyjęcia mieszkańca zgodnie z § 2 ust. 4 ww. rozporządzenia, według wzoru obowiązującego

w Domu. Aktualizacja planów, sporządzana co pół roku odnosiła się do realizacji potrzeb mieszkańców oraz ich udziału w terapii zajęciowej. Aktualizacje indywidualnych planów wsparcia sporządzone przez specjalistów były niesystematyczne, plany sporządzone przez psychologa były niesystematyczne i nieczytelne.

W sprawdzonych indywidualnych planach wsparcia nie ustalano rodzaju, zakresu programowego oraz wymiaru czasu zajęć, do czego zobowiązuje § 5 ust 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 250). Prowadzono natomiast karty dokumentujące udział mieszkańców w zajęciach określonych w § 4 ww. rozporządzenia, w których odnotowywano zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 1, 2, 3 ww. rozporządzenia rozkład tygodniowy i czas trwania zajęć, rodzaj i tematykę zajęć, imiona i nazwiska mieszkańców obecnych na zajęciach. Brak było danych prowadzącego zajęcia. Sporządzano również miesięczną kartę obserwacji mieszkańca, która służyła do okresowej oceny realizacji indywidualnych planów wsparcia. Jednakże zdaniem kontrolujących miesięczne karty obserwacji nie uwzględniały wszystkich informacji, o których mówi § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ustalono, że psycholog i terapeuci zatrudnieni w Domu w Ptaszkach z filią w Kukawkach prowadzili z mieszkańcami zajęcia przeciętnie raz w tygodniu, organizowali mieszkańcom czas wolny wspólnie z opiekunami. W Domu corocznie odbywały się spotkania integracyjne i obchody Światowego Dnia Chorych na Chorobę Alzheimera, na które zapraszane były rodziny mieszkańców i znani artyści. Podczas kontroli mieszkańcy Domu w Ptaszkach i filii w Kukawkach przygotowywali się do udziału w uroczystościach z okazji Święta Niepodległości, organizowanych przez Muzeum Regionalne w Siedlcach.

Pracownik socjalny zatrudniony w Domu prowadził akta osobowe mieszkańców, ich sprawy osobiste i urzędowe, przeprowadzał wywiady aktualizacyjne. Nie ustalał aktualnej sytuacji osób w miejscu zamieszkania lub pobytu przed przyjęciem ich do Domu, która stanowi podstawę indywidualnego planu wsparcia. Podczas kontroli pracownik socjalny oświadczył, że nie przeprowadzał wywiadów środowiskowych przed umieszczeniem osób, ponieważ pochodzili z całej Polski. Jednakże należy zaznaczyć, że w okresie kontrolowanym w Domu umieszczane były również osoby z pobliskich powiatów, np. z siedleckiego grodzkiego i ziemskiego. W tych przypadkach powinny być przeprowadzane rodzinne wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania osób przed ich umieszczeniem w Domu zgodnie z § 11 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

W codziennych czynnościach mieszkańcom pomagali opiekunowie i pielęgniarki. W dniu kontroli w Domu w Ptaszkach zatrudnionych było 12 opiekunów na 11,75 etatu oraz 4 pielęgniarki na umowę-zlecenie, w filii w Kukawkach zatrudnionych było 10 opiekunów (10 etatów) oraz 5 pielęgniarek na umowę-zlecenie. Pomagali mieszkańcom w utrzymaniu higieny osobistej, w ubieraniu się, w załatwianiu czynności fizjologicznych, w spożywaniu posiłków. Na podstawie grafiku dyżurów ustalono, że zarówno w Domu w Ptaszkach jak i w filii w Kukawkach dyżur dzienny pełniło 3 opiekunów i pielęgniarka, dyżur nocny opiekun i pielęgniarka.

Dom w Ptaszkach z filią w Kukawkach umożliwiał mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ww. ustawy o pomocy społecznej. Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Domu w Ptaszkach zapewniał lekarz z Przychodni VENA w Mordach, mieszkańcom filii w Kukawkach z Niepublicznego Zakładu

Opieki Zdrowotnej „EWITA” - Przychodnia w Przesmykach. W ramach specjalistycznej opieki psychiatrycznej usługi świadczył lekarz psychiatra z Przychodni VENA w Mordach. Dom pokrywał opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny przewidziane w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, pozostała kwota pokrywana była ze środków pieniężnych mieszkańców.

Opiekę pielęgniarską świadczyło 9 pielęgniarek. Wykonywały doraźne zlecenia lekarskie, prowadziły dokumentację w tym zakresie, podawały leki mieszkańcom. Prowadziły zeszyt raportów z przebiegu dyżurów, w których odnotowywały ważne wydarzenia związane z pobytem mieszkańców, m.in. przyczyny wezwania karetki pogotowia.

W Domu w Ptaszkach oraz w filii w Kukawkach założone były rejestry przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego wobec mieszkańców zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania (Dz. U. z 2012 r., poz. 740), w których na dzień kontroli nie było wpisów. Dyrektor oświadczył, że w okresie kontrolowanym nie był stosowany przymus bezpośredni wobec mieszkańców, a w „*sytuacjach zaburzeń zachowania mieszkańca mogącego spowodować zagrożenie dla niego samego lub innych osób przebywających w najbliższym otoczeniu zawiadamiany jest lekarz psychiatra i wzywana jest karetka pogotowia*”.

Wszyscy mieszkańcy posiadali własne źródło dochodu. Środki pieniężne mieszkańców przechowywane były na wyodrębnionym rachunku bankowym. Dla każdego mieszkańca prowadzona była kartoteka gromadzenia i wydatkowania środków finansowych. Pieniądze wypłacane były mieszkańcom na pisemny wniosek. Zakupy mieszkańców dokonywane były na podstawie imiennych faktur. Na dzień kontroli mieszkańcy nie mieli zdeponowanych przedmiotów wartościowych.

Mieszkańcy mieli zapewniony kontakt z kapłanem i udział w praktykach religijnych. W Domu w Ptaszkach oraz w filii w Kukawkach odprawiana była msza św. raz w miesiącu. Ponadto pracownicy zawozili osoby, które miały takie życzenie na msze św. do pobliskiego kościoła. Organizacją pogrzebów mieszkańców zajmowały się ich rodziny oraz Dom w Ptaszkach z filią w Kukawkach.

Podstawowe prawa i obowiązki mieszkańców określone zostały w *Regulaminie Organizacyjnym Domu Pomocy Społecznej dla Osób z Chorobą Alzheimera w Ptaszkach z filią w Kukawkach*.

Na tablicach informacyjnych w Domu w Ptaszkach oraz w filii w Kukawkach wywieszony był Regulamin Organizacyjny, informacja o możliwości kontaktu z Dyrektorem, adresy instytucji i numery telefonów, do których mieszkańcy mogą zwrócić się w przypadku naruszenia ich praw. Mieszkańcy, z którymi przeprowadzono rozmowy indywidualne nie zgłaszali zastrzeżeń do przestrzegania praw oraz świadczonych w Domu usług bytowych i opiekuńczych. Nie zgłaszali uwag do pracy personelu oraz do jakości wyżywienia. Z przeprowadzonych rozmów z mieszkańcami i pracownikami oraz z analizy dokumentacji wynika, że przestrzegane są prawa mieszkańców, tj. prawo do prywatności, do wolności wyznania, do informacji, do kontaktu z rodziną, prawo do własności prywatnej. Podczas kontroli ustalono, że mieszkańcy mają ograniczone możliwości poruszania się poza terenem placówki. Dyrektor oświadczył, że aktualny stan psychofizyczny mieszkańców uniemożliwia im samodzielne opuszczanie terenu placówki, wszyscy mieszkańcy korzystają z pomocy personelu. Zdaniem kontrolujących ograniczenie możliwości samodzielnego opuszczania terenu Domu przez mieszkańców powinno

być potwierdzone zaświadczeniem lekarza psychiatry w tym zakresie, o czym poinformowano Dyrektora.

W Domu w Ptaszkach według stanu na dzień kontroli wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy wynosił 0,6; w filii w Kukawkach 0,65, co było zgodne z § 6 ust. 2 pkt 3 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Z analizy akt osobowych wynika, że jedna osoba zatrudniona na stanowisku opiekuna miała wykształcenie gimnazjalne (planowane ukończenie szkoły średniej 27.04.2018 r.). Pozostali pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego Domu w Ptaszkach oraz filii w Kukawkach posiadali kwalifikacje określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1786).

W okresie objętym kontrolą pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego uczestniczyli w szkoleniach uwzględniających zagadnienia, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

Wobec przedstawionej oceny funkcjonowania jednostki poddanej kontroli, zwracam się do Pana Dyrektora o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Budynek mieszkalny w filii w Kukawkach wyposażyć w system alarmu przeciwpożarowego i system przyzywowo-alarmowy oraz Dom w Ptaszkach w system przyzywowo-alarmowy zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 964, z późn. zm.).
2. Umożliwić mieszkańcom filii w Kukawkach korzystanie z łazienek przy pokojach mieszkalnych poprzez uruchomienie prysznicy.
3. Pokoje mieszkalne wyposażyć w szafki nocne dla każdego mieszkańca oraz rozważyć możliwość wyposażenia w stoły i krzesła zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.
4. Zobowiązać specjalistów zatrudnionych w Domu w Ptaszkach z filią w Kukawkach do udziału w posiedzeniach zespołu terapeutyczno-opiekuńczego oraz systematycznej i czytelnej aktualizacji indywidualnych planów wsparcia mieszkańców zgodnie z § 3 Regulaminu Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego.
5. W indywidualnych planach wsparcia mieszkańców uwzględniać zajęcia wskazane w § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 250) - rodzaj, zakres programowy, wymiar czasu oraz dokumentować realizację zajęć zgodnie z § 6 ww. rozporządzenia.
6. Zobowiązać pracownika socjalnego, aby w miarę możliwości ustalał aktualną sytuację osób w miejscu zamieszkania lub pobytu przed przyjęciem ich do Domu zgodnie z § 11 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

O sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie ul. Czerniakowska 44, 00-717 Warszawa.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 i poz. 1985) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej. Adres do korespondencji: Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wioletta Kucharska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pani Maria Leszczyńska
Prezes Zarządu Siedleckiego
Stowarzyszenia Pomocy Osobom
z Chorobą Alzheimera
08-110 Siedlce
ul. Leśna 96
2. a/a